

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИСТРОЇВ РЕГУЛЮВАННЯ НАПРУГИ ПІДСТАНЦІЇ 330/110 кВ

Чижиков А.Ю., magictr, artem.chyzhykov.kitaer@donntu.edu.ua;

Шейна Г. О., к.т.н., ganna.sheina@donntu.edu.ua

Донецький Національний Технічний Університет, Покровськ, Україна

В існуючих електричних мережах використовується оптимальне керування параметрами режимів електроенергетичних систем (ЕЕС), яке полягає у виборі оптимальної конфігурації схеми ЕЕС та складу її працюючого обладнання.

В даній роботі досліджується ділянка електричної мережі класів напруги 330/110/35 кВ. Центром живлення є ПС Центральна-330 (рис. 1). Зв'язок між напругами забезпечують три трифазні автотрансформатори (АТ) типу АТДЦТН-200000/330/110. Перший і другий АТ підключені до першої системи шин (СШ) 330 кВ, третій – до 2 СШ 330 кВ. Першу систему шин 110 кВ живить другий і третій АТ, 2 СШ 110 кВ — перший АТ, але АТ2 і АТ3 можуть переключатися до 2 СШ 110 кВ (в нормальному режимі вимикачі відключені). Розподільчий пристрій 110 кВ має 13 приєднань, чотири з яких відключені через те, що це споживачі знаходяться на НКТ. Першу секцію шин 35 кВ живить третій АТ, 2 секц. 35 кВ — перший і другий АТ. У розподільчого пристрою 35 кВ 5 приєднань.

В роботі розглянуті засоби регулювання напруги на автотрансформаторах підстанції 330/110/35 кВ для забезпечення безперебійного електропостачання і бажаного рівня напруги на шинах споживачів.

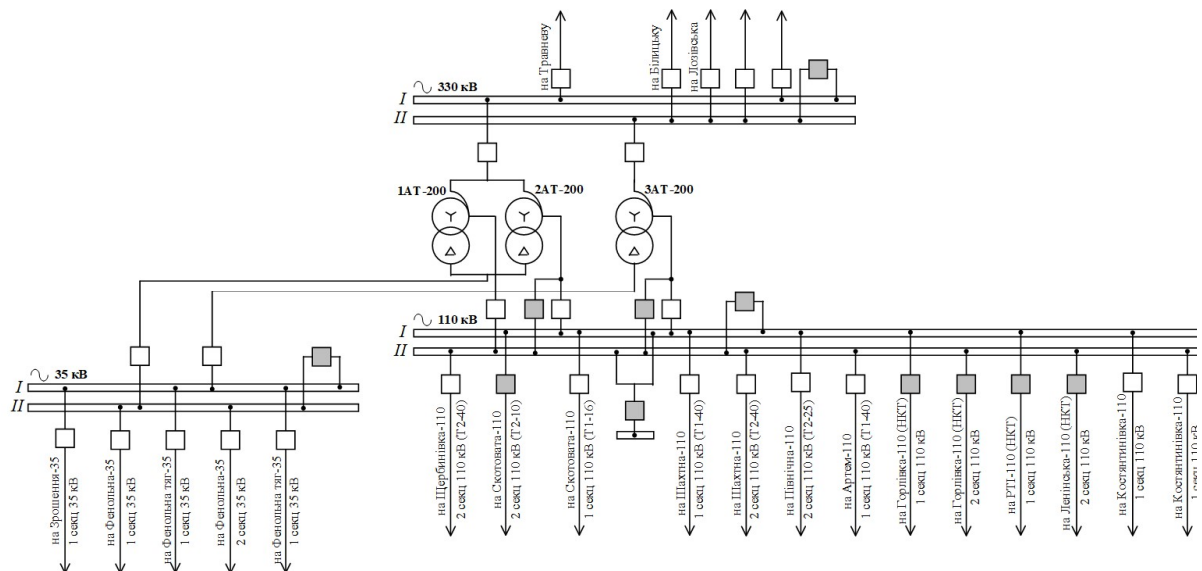

Рисунок 1 – Схема підстанції Центральна -330

Перша і друга системи шин 110 кВ працюють роздільно. Напруга на системах шин регулюються завдяки регулюючим пристроям трансформаторів.

Загальновідомо, що АТ використовуються замість триобмоткових трансформаторів з метою зменшення витрат на провідниковий матеріал і збільшення потужності передачі. Але на відміну від триобмоткових трансформаторів, які мають два пристрої регулювання (РПН і ПБЗ), АТ обладнанні лише одним – РПН. Цей пристрій, в свою чергу, може мати два варіанти виконання, кожен з яких розглянутий у роботі.

В програмі PowerFactory [1] створена модель мережі (рис. 2), за допомогою якої виконується розрахунок режиму й оцінюються способи регулювання напруги. Перший варіант (табл. 1), коли регулювання напруги виконується лише для обмотки середньої напруги АТ, так як РПН встановлено на лінійному виводі обмотки середньої напруги. Недоліком є відсутність регулювання напруги на стороні обмотки низької напруги. Фактичні коефіцієнти трансформації визначаються наступним чином:

$$k_{T_{вс}} = \frac{U_{в.ном}}{U_{с.ном} \cdot (1 \pm n_{відг\ АТ})} = \text{var} \quad k_{T_{вн}} = \frac{U_{в.ном}}{U_{н.ном}} = \text{const} \quad (1)$$

де: $k_{T_{вс}}$, $k_{T_{вн}}$ – відповідно коефіцієнти трансформації між обмотками високої й середньої напруг, між обмотками високої й низької напруг; $U_{в.ном}$, $U_{с.ном}$, $U_{н.ном}$ – відповідно номінальні напруги обмотки високої, середньої, низької напруг; $n_{відг\ АТ}$ – номер відгалуження РПН.

Таблиця 1

в.о.	$U_{дж}$	$U_{1СШ\ 110\text{кВ}}$	$U_{2СШ\ 110\text{кВ}}$	$n_{відг\ АТ}$	$U_{1СШ\ 35\text{кВ}}$	$U_{2СШ\ 35\text{кВ}}$
	кВ	кВ	кВ	кВ	кВ	кВ
1,10	363,0	114,5	114,4	-3	40,2	40,8
1,05	346,5	116,0	115,9	-1	38,1	38,8
1,00	330,0	117,0	116,8	1	36,0	36,8
0,95	313,5	114,9	114,7	5	33,8	34,8
0,90	297,0	112,4	112,2	6	31,7	32,7

Другий варіант (табл. 2), коли регулювання напруги виконується як для обмотки середньої напруги АТ, так і для обмотки низької напруги АТ, так як РПН встановлено в спільній нейтралі обмоток високої і середньої напруги. Недоліком є неможливість одночасно забезпечувати протилежні вимоги щодо регулювання напруги для обмоток середньої й низької напруги. Фактичні коефіцієнти трансформації:

$$k_{вс} = \frac{U_{в.ном} \cdot (1 \pm n_{відг\ АТ})}{U_{с.ном}} = \text{var} \quad k_{вн} = \frac{U_{в.ном} \cdot (1 \pm n_{відг\ АТ})}{U_{н.ном}} = \text{var} \quad (2)$$

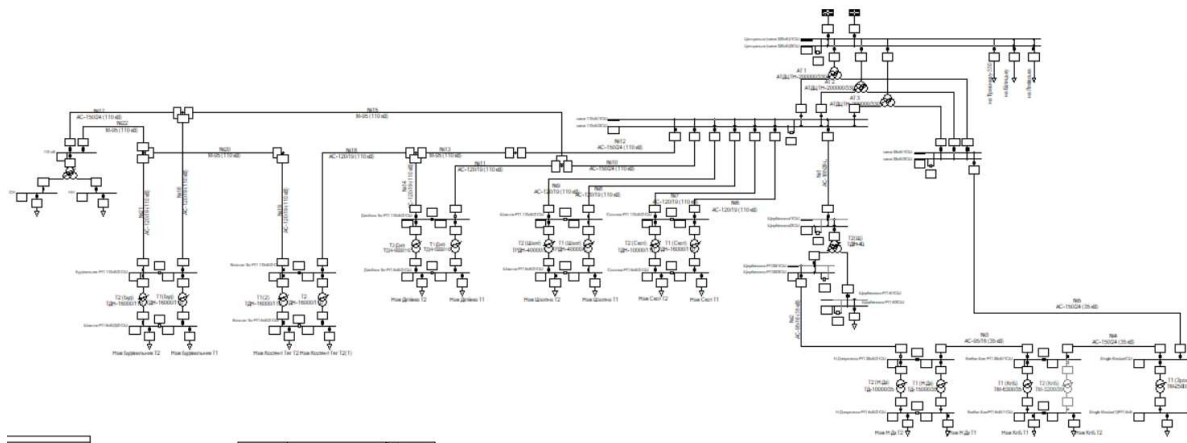

Рисунок 2 – Математична модель мережі 330/110/35 кВ

Таблиця 2

в.о.	$U_{дж}$ кВ	$U_{1СШ\ 110\text{кВ}}$ кВ	$U_{2СШ\ 110\text{кВ}}$ кВ	$n_{відг\ AT}$ кВ	$U_{1СШ\ 35\text{кВ}}$ кВ	$U_{2СШ\ 35\text{кВ}}$ кВ
1,10	363,0	115,3	115,2	4	37,0	37,8
1,05	346,5	114,0	113,9	1	36,5	37,3
1,00	330,0	117,2	117,0	1	37,6	38,4
0,95	313,5	115,8	115,5	4	37,1	37,9
0,90	297,0	114,2	113,9	6	36,6	37,4

Висновок: на сучасних автотрансформаторах РПН встановлено на лінійному виводі обмотки СН, але, як показав розрахунок, РПН в нейтралі обмотки ВН автотрансформатора є доцільним для даної схеми і заданого навантаження.

Література

1. DIgSILENT PowerFactory 15 User Manual Online Edition / DIgSILENT GmbH, Germany, 2013 – 1427 с

Анотація

Розглядається електрична підстанція напругою 330/110/35 кВ. Досліджуються засоби регулювання напруги на автотрансформаторі підстанції. Показаний вибір оптимального варіанту РПН автотрансформатора.

Ключові слова: електрична підстанція, автотрансформатор, РПН.

Аннотация

Рассматривается электрическая подстанция напряжением 330/110/35 кВ. Исследуются средства регулирования напряжения на автотрансформаторе подстанции. Показан выбор оптимального варианта РПН автотрансформатора.

Ключевые слова: электрическая подстанция, автотрансформатор, РПН.

Abstract

An electrical substation with a voltage of 330/110/35 kV is considered. Means of voltage regulation on the substation autotransformer are investigated. The choice of the optimal version of the on-load tap-changer of the autotransformer is shown.

Keywords: electric substation, autotransformer, on-load tap-changer.